

дослідника в душі студента та прагнути до професійного вдосконалення та росту.

Список літератури:

1. <http://journal.kdpu.edu.ua/pedag/article/view/862>
2. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. — 2-ге вид. допов. і переробл. — К.: Вища пік., 2004. — 422 с.

Зуєва Л.Є.
Одеса, Україна

КРИТЕРІЙ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ І.А. ЗЯЗЮНА – ПІДґРУНТЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНИХ СУДДІВ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими теоретичними чи практичними завданнями обумовлена визнанням важливості професійної підготовки діючих професійних суддів. Про це свідчить прийняття цілого ряду міжнародних норм: основні принципи ООН з питання незалежності судової спільноти; документи Ради Європи, зокрема Рекомендації R (2010) 12 з питання про незалежність, ефективність і роль суддів; Європейська хартія про статус суддів; Пункти 10-13 Висновку Консультативної Ради Європейських суддів (КРЕС) № 1 (200) і Висновок № 3 (2002). Питання початкової та безперервної підготовки суддів детально розглядаються у Висновку КРЕС № 4 щодо належної початкової підготовки та підвищення кваліфікації суддів на національному та європейському рівнях. 21 грудня 2010 року рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України на виконання вимог Закону України “Про судоустрій і статус суддів України”, проведення активної роботи щодо налагодження процедури забезпечення формування якісного суддівського корпусу, було створено Національну школу суддів України (НШСУ) – державну установу, науковий заклад та методичний центр суддівської освіти.

З початку утворення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України пріоритетним напрямком її діяльності було забезпечення формування в Україні ефективної, сучасної та зорієнтованої на реальні потреби суддівського корпусу *системи професійної підготовки суддів*.

Адже, оцінюючи якість судової системи країни неможливо отримати об'єктивний показник без урахування стану існуючих *систем добору і підготовки суддів*, а налагоджена система функціонування цих інститутів виступає ключовим параметром при визначенні якості правосуддя.

Європейська хартія про статус суддів, визначаючи очевидність зв'язку між незалежністю суддів та їхньою підготовкою, виголосила принцип, що відповідати за підготовку має “незалежний орган”, який при нагляді за якістю навчальних програм не залежатиме ані від законодавчого органу, ані від виконавчої влади, і принаймні половину складу якого становитимуть судді. Цим документом також передбачено, що склад зазначеного органу повинен забезпечити належні навчальні програми та організації, які їх впроваджують, у світлі вимог щодо неупередженості, компетентності та об'єктивності, пов'язаних із виконанням професійних обов'язків судді. Пункт 15 Висновку № 4 Консультативної ради європейських суддів наголошує на тому, що: “повинна бути збережена незалежність установи, відповідальної за розробку програм та прийняття рішень стосовно того, яким має бути навчання”. У цьому пункті також стверджується, що обов'язки щодо організації та нагляду за навчанням у кожній країні покладаються лише на судові органи або будь-який інший незалежний орган. Саме тому в Україні, як і в інших країнах, ***суддівська освіта має свої унікальні особливості.***

Чинний Закон “Про судоустрій і статус суддів” вперше на законодавчому рівні закріпив базові стандарти підготовки професійних суддів та відкрив широкі можливості для участі суддівської спільноти у створенні власного науково-методичного центру. Такі стандарти закріплені у наступних положеннях:

- 1) НШСУ створена при Вищій кваліфікаційній комісії суддів України і здійснює свою діяльність відповідно до Закону та статуту, що затверджується Вищою кваліфікаційною комісією суддів України;
- 2) на НШСУ не поширюється законодавство про вищу освіту;
- 3) НШСУ є державною установою зі спеціальним статусом, що забезпечує підготовку висококваліфікованих кадрів для судової системи та здійснює науково-дослідну діяльність.

Незважаючи на розуміння і всебічну підтримку українським законодавцем необхідності функціонування такого навчального закладу як НШСУ, інституційне її зміцнення є сьогодні основним завданням, реалізація якого лише розпочалась. Безсумнівна роль НШСУ – готувати якісно нове покоління кадрів для суддівського корпусу та ство-

рювати дієву та високоєфективну систему подальшого підвищення їх професійної кваліфікації.

В основу концепції підготовки майбутніх професійних суддів закладено **принципи практичної спрямованості та орієнтованості на глибоке оволодіння кандидатом уміннями і навичками**,

необхідними при здійсненні правосуддя – засади, які визнані та широко використовуються у міжнародній практиці. Основною метою підготовки визначено, передусім, навчання кандидата на посаду судді фаховим умінням і навичкам, необхідним для повного та всебічного оволодіння професією судді, формування у нього високої моральності та професійної культури як запоруки неупередженості та незалежності у майбутньому. Серед першочергових заходів, які реалізуються НШСУ у цьому аспекті, насамперед, слід відзначити:

– формування інституційного потенціалу НШСУ як єдиного та провідного науково-методичного центру, здатного у повній мірі задовольнити потреби суддів у підготовці та підвищенні кваліфікації на основі використання сучасних *психолого-педагогічних технологій та методик*;

– удосконалення системи підготовки кандидатів на посаду судді, яка б забезпечувала судову систему України високопрофесійними фахівцями, кандидатами на посаду судді з об'єктивно оціненим рівнем особистих і моральних якостей, здатними чесно, неупереджено та об'єктивно здійснювати у майбутньому судочинство;

– становлення НШСУ як науково-педагогічного осередку у системі суддівської освіти;

– побудову ефективної моделі співпраці НШСУ та усього суддівського корпусу, залучення найкращих та найдосвідченіших суддів до викладання, що володіють педагогічними навичками, *педагогічною майстерністю*.

Аналіз останніх досліджень і публікацій в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор засвідчив, що в теорії та практиці сучасної освіти акумульовано значний досвід, який може стати основою модернізації й удосконалення підготовки професійних суддів, зокрема: сформульовано вихідні позиції сучасної філософії освіти (В. Андрущенко, Г. Васянович, І. Зязюн, В. Кремень та ін.); визначено теоретико-методологічні вектори розвитку професійно-педагогічної освіти (Б. Гершунський, С. Гончаренко, В. Загвязинський, А. Коржуєв, В. Сластьонін та ін.), досліджено перспективи розвитку неперервної освіти й освіти дорослих (Т. Десятов, Л.

Лук'янова, Н. Ничкало, В. Олійник та ін.); розкрито сутнісні ознаки психопедагогіки (І. Зимня, П. Каптерев, Е. Стоунс, Н. Тализіна та ін.).

Зауважимо, що серед науковців ще й досі не існує єдиної точки зору на визначення єдиного терміну для позначення поняття “педагогічна майстерність судді”. Замість нього, часто як синонім у науково-методичній, спеціальній літературі зустрічається термін “професіоналізм”. На практиці ж досить широко використовують в якості синонімів, а іноді як альтернативи такі терміни: “тренер”, “фасилітатор”, “наставник”, “модератор”, “ментор”, “рефлексуючий практик”. Натомість науковці здебільшого єдині у визнанні того, що педагогічна майстерність судді, як актуальна вимога часу до діяльності сучасних викладачів-суддів у системі суддівської освіти, це невід’ємна якість “рефлексуючого практика”, який обмірковує і аналізує свою власну практичну суддівську і викладацьку діяльність на ґрунті глибокого пізнання теорії і практики.

Ми погоджуємось з думкою А.В. Семенової про те, що педагогічна майстерність є привабливою центральною ідеєю для сучасної української педагогіки серед тих науковців, хто прагне й зберігає надію на розквіт Української Науки і Освіти, де Педагогіка Істини, Добра і Краси пануватиме в усіх складниках українського державотворення, зокрема економічному, політичному, ідеологічному, культурному, що зумовлює Освіту і Виховання [5, С. 56–65].

Теорія фундатора педагогічної майстерності І.А. Зязюна не має аналогів у світі, її інноваційність, педагогічна ефективність та вагомість результатів впровадження зумовили її швидке поширення у вітчизняній і зарубіжній педагогічній освіті (Білорусь, Канада, Китай, Польща, Франція, Японія, Росія та інші країни) У майже всіх відомих нам роботах І.А. Зязюна ([1], [2], [3] та ін.) він зазначав, ЩО є справжньою освітою і якою є роль Педагога – Майстра та його учня у цьому процесі. Ключовою ідеєю педагогічної майстерності І.А. Зязюна, є те що серед всього іншого, система педагогічної підготовки є “виключно опочуттєвленою діяльністю планування майбутнього світу людства” [2]. У межах даної концепції І.А. Зязюна *педагогічна майстерність* – це комплекс властивостей особистості, який забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі [3, С. 25], що обумовлює ефективність поступу сучасної української освіти і держави, за рахунок “опочуттєвлення”, “олюднення” професійних знань і вмінь саме завдяки діям Педагога.

Поняття “професійна майстерність судді” є соціально значущим, оскільки до її складу входить ціла низка спеціальних характеристик, часто заснованих на культурних цінностях і традиціях суспільства. Судді-викладачі, орієнтуючись на професіоналізм, прагнуть досягти багатобічної ерудиції, оволодіти теоретичними і практичними психологічними та педагогічними знаннями, вміннями і навичками, спираючись на моральні основи і норми поведінки у суспільстві, освітній установі.

Наразі, проблема педагогічної майстерності посідає одне з провідних місць у наукових психолого-педагогічних дослідженнях. Тому при вивченні даного питання має бути врахованим досвід провідних науковців, які досліджували саме цей феномен (І.Ф. Крамущенко, О.А. Лавріненко, О.Г. Романовський, А.В. Семенова, О.В. Старостіна та ін.). Більшість авторів педагогічну майстерність трактують як найвищий рівень педагогічної діяльності (якщо характеризується якість результату) та як вияв творчої активності особистості викладача (якщо характеризується психологічний механізм успішної діяльності).

Формування цілей статті (постановка завдання). Розкрити сутність критеріїв педагогічної майстерності І.А. Зязюна для суддів-викладачів як підгрунтя психолого-педагогічної підготовки професійних суддів в Україні

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Навчання у НШСУ здійснюється суддями та експертами з кожної дисципліни. Відтак, судді – викладачі повинні ретельно відбиратися з числа найкращих у своїй професії, органом, який є відповідальним за навчання, з урахуванням знання суддею предметів, які він викладає, навичок викладання, *педагогічної майстерності*. Розвиток педагогічної майстерності суддів, відбуватиметься шляхом впровадження відповідних психолого-педагогічних технологій і методик, які допоможуть вдосконалити освітній процес у відповідності до Концепції національних стандартів суддівської освіти.

Особливого значення для психолого-педагогічної підготовки професійних суддів набуває моральна орієнтація, яку справедливо називають вищим видом орієнтації, тому що це – ставлення до іншої людини як до особистості, як до власного Я. “Мораль як вища форма суб’єкт-суб’єктних стосунків починається там, де є хоч проблиск такого ставлення до людини, коли починають добровільно зважати на

чийсь цілі і бажання, окрім своїх власних... Важливою умовою моральності є визначення за іншими людьми права на самостійність, повагу до їх волі і неповторності, здатність доброзичливо зрозуміти і добровільно прийняти їх власні цілі...” [4, С. 20,22]. Одержуючи юридичну освіту майбутній суддя вивчає багато дисциплін, лише занять з духовності і моральності не відвідує, бо їх у програмі немає. Але чи означає це, що кожне заняття несе моральний заряд з плюсом чи мінусом, позитивом чи негативом? Переживаний момент допомагає заново осмислити, здавалося б, непохитний постулат, зокрема й пов’язаний з підготовкою професійних суддів. Без довір’я, порядності, професіоналізму і патріотизму – у їх природному синтезі, – вибудувати сучасну суддівську освіту неможливо. Ось чому розбудова суддівської освіти наразі має розпочатися з пошуку в загальнодержавному масштабі талановитих суддів, спроможних до викладацької діяльності.

Загальні інструкції, розмежовують суддів за спеціалізацією сферою юрисдикції тощо. Всі професійні судді для суспільства вагомі. Але суддю-викладача в загальний ряд не поставиш – від нього і лише від нього залежить моральна і професійна спроможність і судді окружного суду, і судді місцевого, і призначеного на посаду вперше, і безстроково. Якщо зустрічаються невірні судді, а ще набагато гірше – безвідповідальні, то причину шукати передусім слід у їх професійному відборі і професійній підготовці. Теза про те, що викладачем може бути не кожен з бажаних сприймається як аксіома: чимало книг і дисертацій доводять її правоту. Але поки немає методичних розробок принципів відбору суддів для викладацької діяльності в Національній школі суддів України, ураховуючи її специфіку.

Суддя-викладач покликаний виконувати масштабні завдання. Допомога суддям у їх гармонійному саморозвитку як особистостей-професіоналів достатньою мірою залежить від професійних і педагогічних здібностей суддів-викладачів, ранньому їх вияву і підготовці до рівня високої педагогічної майстерності. Тому зрозумілий інтерес до особистості судді-викладача як об’єкта наукового дослідження з боку філософії, соціології, психології, педагогіки та інших наук. Соціальна позиція судді-викладача, зумовлена ставленням до нього у професійному середовищі взагалі і кожного його представника зокрема. Це, власне, є його (судді-викладача) соціальний статус як судді-наставника, який виникає не стихійно, не автоматично і залежить не лише від власного бажання, а й від професійно-особистісних можливостей розвивати власні педагогічні здібності.

Тим часом на практиці ми працюємо з тими, хто обрав викладацьку діяльність у НШСУ хоч і не випадково, але тільки тому що це стало престижним... не уявляючи навіть сутності і особливостей педагогічної дії. І лише після того, коли такі судді-викладачі потрапляють в аудиторію довідуємося, що вони не підготовлені до своєї педагогічної місії – виявляють безпомічність у викладацькій роботі. Орієнтація навчально-виховного процесу на “кінцевий результат” ставить підвищені вимоги до рівня діагностики педагогічних здібностей судів, які виявляють бажання викладати. Тим часом існуюча практика свідчить про відсутність такої діагностики або тільки оцінювання переважно інтелектуальної сфери (“Я цю тему знаю, я розповім”) хибує на однобокість.

Ми виходили з того, що орієнтація суддів на педагогічну діяльність передбачає спочатку детальне ознайомлення зі змістом та формами викладацької діяльності, пізнання суті і особливостей педагогічної діяльності суддів-викладачів, а потім – з формуванням, розвитком та саморозвитком у них необхідних особистісних якостей, без яких результативна праця педагога унеможлиблюється: пізнання суддею власної особистості як інструменту рефлексивного керування поведінкою і діяльністю інших, освоєння технік управління педагогічною взаємодією при організації навчального процесу в аудиторії слухачів з вищою юридичною освітою.

Сама по собі настанова судді на роль педагога визначає якість його викладацької діяльності, тобто розвиток майстерності (предметної і фахової), а рівень освіченості і вихованості, характер взаємовідносин із аудиторією суддів дозволяють із достатньою ймовірністю прогнозувати поведінку і результативність педагогічної праці. І навпаки, якщо громадянська позиція людини, що претендує на посаду судді-викладача, ще не визначилася, залежно від тієї чи іншої ситуації в її поглядах і поведінці можливі непередбачувані і для суддів-слухачів шкідливі вияви негативного цілеспрямування.

Приступаючи до цільової програми діагностики професійно-педагогічного відбору суддів для викладання, стало необхідним визначення сутнісних характеристик судді-викладача, що відповідали б запитам соціуму в часовому просторі; обґрунтувати закономірності формування і розвитку педагогічної майстерності суддів-викладачів; розробити науково-обґрунтовану програму вдосконалення їхньої педагогічної майстерності; перевірити дослідним шляхом науково-практичне обґрунтування необхідності навчальної програми “Основи педагогічної майстерності” для суддів-викладачів. Адже за результа-

тами проведених занять суддя-викладач заповнює анкету оцінювання щодо кожного судді, яка включається до суддівського досьє та містить: *оцінку*: оволодіння суддею відповідними знаннями, вміннями, навичками за результатами занять, а також *рекомендації для судді* щодо напрямів самовдосконалення або проходження додаткового навчання. Відтак, методики діагностики професійно-педагогічного відбору суддів для викладання, мають ґрунтуватися на концепції педагогічної майстерності І.А. Зязюна.

Зрозуміло, не кожен суддя-викладач зможе легко заглиблюватися у спеціальні методики психолого-педагогічного і соціологічного дослідження, присвяченого проблемі гармонійного становлення особистості професійного судді і закономірностям її формування. Саме тому проектування цілісної програми професійно-педагогічного відбору та підготовки суддів до викладання потребує вирішення в теоретичному і практично-педагогічному цілепокладанні таких питань:

– вивчення психологічного портрету судді-слухача і судді-викладача;

– визначення шляхів і засобів формування педагогічних умінь та навичок викладання та оцінювання у суддів-викладачів;

– усвідомлення ролі загальнодидактичних і часткових інтерактивних методик у формуванні та розвитку особистості суддів, їх єдність і взаємозв'язок;

– вивчення передового педагогічного досвіду і його запровадження у практичній викладацькій діяльності суддів-викладачів.

Взагалі, діяльність судді-викладача характеризується педагогічною доцільністю за спрямованістю, індивідуально-творчим характером за змістом і оптимальністю за вибором засобів. У викладацькій діяльності розвивається і реалізується педагогічна майстерність судді, яку структурно визначають такі складові: педагогічна спрямованість особистості, професійне знання, здібності до педагогічної діяльності, педагогічна техніка.

Здібності до педагогічної діяльності є нічим іншим, як відбуванням педагогічної дії із специфічним перебігом психологічних процесів, які сприяють успіху судді у викладацькій роботі. Конкретизовано провідні здібності до педагогічної діяльності: комунікативні (повага до людей, доброзичливість); перцептивні (професійна передбачуваність, емпатія, педагогічна інтуїція); динамічні (здатність до вольового впливу і логічного переконання); емоційно-почуттєві (здатність

володіти собою і вибудовувати педагогічну дію на позитивних почуттях); оптимістичного прогнозування.

Педагогічна майстерність судді-викладача базується на його гуманістичній позиції в спілкуванні, створенні середовища співробітництва і взаємоповаги. Формування і розвиток елементів педагогічної майстерності на занятті – образно кажучи, є осягненням “граматики педагогічної дії”. Заняття допомагають суддям активізувати пізнавальну діяльність, використовувати різні засоби навчання, а також осмислювати окремі методичні прийоми і усвідомлювати їх місце і значення у структурі педагогічної діяльності. Від уміння керувати собою, культури педагогічного спілкування до майстерності співробітництва на занятті – така логіка курсу.

Педагогічну діяльність називають метадіяльністю, тобто діяльністю управління іншою діяльністю. У суддів-викладачів має бути розвинена *рефлексія* – здатність аналізувати стани і ставлення до його дій іншої людини, усвідомлювати і оцінювати результати, а також як сприймають ці дії ті, на кого вони спрямовані, тобто інші судді-слухачі.

Вправи на розвиток рефлексії і емпатії (співпереживання, вміння поставити себе на місце іншої людини) запозичені з театральної педагогіки. У нашому спецкурсі система К.С. Станіславського посідає важливе місце. Освоєння елементів театральної педагогіки допомагає судді-викладачу пізнати самого себе, контролювати свої фізичні і психічні стани, домагаючись їх єдності. Наука “володіти собою” формує професійні вміння, навички і звички, зумовлює вияв творчої емоційно-почуттєвої природи судді-викладача. Нездатність легко й вільно викласти тему улюбленого предмета – для судді-викладача біда. А біда ця часто-густо приходиться через невміння володіти своїм голосом, правильно використовувати мовленнєвий апарат. Багато суддів навіть не знають вимог, які ставляться перед “професіоналами мовлення”. І, як наслідок, страждають “різними хворобами голосу”. Ось чому “проблемі голосу” ми приділяємо особливу увагу. На заняття з техніки мовлення, мімічної і пантомімічної виразності для суддів-викладачів можна навіть запрошувати професійних акторів і викладачів вокалу.

Педагогічна діяльність, як і суддівська, як і акторська базується на спілкуванні. Її можна назвати, контексті педагогічної дії, театром одного актора. Тому вважаємо за доцільне послуговуватися дефініцією талановитого театрального педагога і режисера. На своє ж запитання

“Що таке талант?” він відповідає: “Талант – це щаслива комбінація багатьох творчих здібностей людини у поєднанні з творчою волею”. Далі він перелічує творчі здібності: спостережливість, вразливість, афективна пам’ять, темперамент, фантазія, внутрішній і зовнішній вплив, здатність до перевтілення, смак, розум, відчуття внутрішнього і зовнішнього ритму й темпу, музикальність, щиросердність, гармонійність, безпосередність, самовладання, винахідливість, сценічність тощо. І додає: “Потрібні виразні дані, щоб втілювати набутки таланту: тобто гарний голос, виразні очі, обличчя, міміка, лінії тіла, пластика тощо” [6, С. 194–195].

Безумовно, ці властивості необхідні і судді-викладачу – основній дійовій особі у своєрідному театрі одного актора. Брак бодай однієї з перелічених здібностей зменшить педагогічну впливовість. Іншими словами, судді-викладачу не завадить мати найкращі якості обдарованого актора. Зрозуміло, питання педагогічного таланту складні. Але вирішувати їх потрібно негайно, особливо у практичному цілепокладанні. Педагогічна робота є справжнім мистецтвом, за допомогою якого вдається входити у внутрішній світ суддів-слухачів і переживати з ними катарсичні стани, збудники і зумовлювачі оптимізму у нелегкій суддівській діяльності.

Критеріями педагогічної майстерності суддів є з одного боку: доцільність (за спрямованістю); продуктивність (за результатами); діалогічність (за характером стосунків з тими кого навчають); оптимальність (у виборі засобів); творчість (за змістом). А з іншого боку – характеристиками професійної майстерності суддів виступає цілісний результат синтезу цих процесів: професійне самовизначення; професійна орієнтація; професійна діяльність; професійна активність; професійна компетентність; професійний досвід. Отже, професійна майстерність судді – це результат всіх оцінних дій та вчинків, які переводять будь-яку діяльність у професійну; якість людини, набута нею протягом багатьох років кропіткої праці, що характеризує цілісний педагогічно-професійно-життєвий досвід особистості судді, а тому в сукупності з талантом і геніальною жилкою вона визначає її характер; стан “задоволення” судді результатами своєї професійної і педагогічної діяльності.

Курс “Основи педагогічної майстерності” ставить підвищені вимоги до суддів-викладачів. Для відтворення духовної традиції І.А. Зязюна, що стверджує добро і справедливість, передусім необхідні не інструкції, нехай і найдосконаліші, а справжні люди, здатні боротися

за ідеали і ними жити. Тому, навчаючи педагогічній майстерності суддів-викладачів вирішується завдання забезпечення підготовки висококваліфікованих кадрів для судової системи взагалі і здійснюється науково-дослідна діяльність щодо підвищення професійного рівня суддів-викладачів зокрема. Для успішної практики, суддя має усвідомити основи педагогічної майстерності. Інакше викладацька діяльність не підніметься до рівня педагогічної творчості. *Особистісний смисл і позитивна роль педагогічного таланту судді полягає в тому, що завдяки йому утримуються сигнали про реальні взаємовідносини особистості з довіллям, суддів – слухачів і судді-викладача.*

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. *Розвиток педагогічної майстерності судді – це процес оволодіння основними сферами педагогічної діяльності, що потребують узагальнених: прийомів активізації пізнавальної діяльності слухачів-суддів на заняттях, використання елементів акторської і режисерської майстерності у викладацькій діяльності; культури і техніки мови і мовлення; умінь педагогічного спілкування, комунікативного впливу, педагогічної техніки; навичок створення освітнього середовища співробітництва і взаємоповаги на морально-гуманістичній основі. Від уміння керувати собою, культури педагогічного спілкування до майстерності співробітництва на навчальному занятті – така логіка цього процесу.*

Відтак, при визначенні критеріїв професійної майстерності суддів у системі суддівської освіти, варто спиратися на трактування педагогічної майстерності І.А. Зязюна. До таких складових належать: гуманістична спрямованість викладацької діяльності судді, його професійна компетентність, педагогічні здібності і педагогічна техніка. Педагогічна майстерність судді у структурі особистості постає як система, здатна до самоорганізації, де системоутворюючим фактором є морально-гуманістична спрямованість.

Список літератури:

1. Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії : Наук.-метод. посіб. — К. : МАУП, 2000.— 312 с.
2. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії : монографія / Іван Андрійович Зязюн. — Київ : □б. в.□ ; Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. — 608 с.
3. Педагогічна майстерність : підручник / За ред. І. А. Зязюна. — 3-є вид., допов. і переробл. — К. : Богданова А.М., 2008. — 376 с.

4. Сагатовський В.Н. Весы Фемиды и суд совести [Текст] : Популярныe очерки об этике и этикете / В. Н. Сагатовский. — М. : Мол. гвардия, 1982. — 206 с.

5. Семенова А.В. Педагогічна майстерність І.А. Зязюна – маяк для педагогів за покликанням./ Алла Василівна Семенова / Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти — Харків : НТУ „ХПІ”, 2015. — Випуск 42 (46). — С. 56—65.\

6. Станиславский К.С. Начало сезона // Статьи, речи, беседы. — М., 1953. — 567 с.

*Іваненко Л.О.
м. Харків, Україна*

. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК СУЧАСНА ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ КОМПЕТЕНТНИХ ФАХІВЦІВ

Постановка проблеми. Сьогодні суспільство вимагає від системи вищої освіти якісної професійної підготовки майбутніх фахівців, які володіють фундаментальними знаннями, вміннями та навичками, здатних творчо підходити до вирішення неординарних питань, бути конкурентоспроможними на ринку праці.

Це, у свою чергу, визначає проблему необхідності використання дистанційного навчання, що покликане вдосконалювати й розвивати традиційні очні й заочні форми шляхом інтеграції кращих надбань сталих форм із новими інформаційними технологіями у процес формування професійної свідомості майбутніх фахівців. Дистанційне навчання відрізняється від інших форм навчання способом отримання (надання) освіти або характером освітньої технології, що здійснюється опосередковано на відстані.

Можливості дистанційного навчання цілком відповідають соціальному замовленню з підготовки майбутніх фахівців. Аналіз наукової психолого-педагогічної літератури та дані дисертаційних досліджень, що з'явилися останнім часом, свідчать про значну увагу науковців до проблеми впровадження дистанційних технологій у навчальний процес навчальних закладів різних типів. Теоретичним підґрунтям розв'язання поставленої проблеми є науково-педагогічні засади дистанційного навчання, сформовані вітчизняними науковцями (В. Кухаренко, В. Олійник,